

Aan
Presidium
Kopie aan

Uw contactpersoon
K. Konings
AD/STG

Telefoonnummer +31235143032
koen.konings@noord-holland.nl

Betreft: Uitwerkingsrichtingen over hoe om te gaan met afsplitsingen Memo

15 augustus 2022

1 | 5

Voorstel

Het presidium wordt gevraagd:

- Kennis te nemen van dit memo;
- Een keuze te maken uit de beschreven uitwerkingsrichtingen voor de verdeling van subsidie van fractieondersteuning (fractiebudgetten) en de verdeling van spreektijd bij splitsingen van fracties;
- Bij de gekozen uitwerkingsrichting bedenkingen of aanvullingen meegeven.

Aanleiding

Gedurende de afgelopen Statenperiode heeft Provinciale Staten (PS) te maken gekregen met afsplitsingen. Daarmee is ook de discussie over hoe we op een goede manier omgaan met afsplitsingen opnieuw opgelaaid. Hoewel dit wel tot wijzigingen in bijvoorbeeld de spreektijdverdeling heeft geleid is de discussie hierover nog niet afdoende beslecht en lijkt het wenselijk een nieuw kader op te stellen voor hoe om te gaan met afsplitsingen.

Doel

Het opstellen van een helder kader met afspraken over hoe om te gaan met afsplitsingen en deze te verankeren in daarvoor bedoelde instrumenten, om hiermee een goede basis neer te zetten voor de nieuwe Statenperiode.

Uitwerking

Het is niet mogelijk, zo niet onwenselijk, om te tornen aan de rechten van Statenleden. De twee belangrijkste ‘knoppen’ waaraan men kan draaien voor wat betreft de omgang met van hun oorspronkelijke fractie afgesplitste Statenleden is de (financiële) ondersteuning, in Noord-Holland verankerd in de ‘verordening van Provinciale Staten van Noord-Holland houdende regels omtrent subsidies en fractiebijdragen’, en de spreektijdregelingen voor PS en voor commissies. Deze onderdelen kunnen vanuit verschillende uitgangspunten worden aangepast.

Daar waar dit nuttig lijkt kunnen regels over afsplitsingen ook in het Reglement van Orde (RvO) worden verankerd, maar dit is (in ieder geval bij andere provincies) niet erg gebruikelijk. Bij verdere uitwerking van de afspraken omtrent afsplitsingen wordt met juridische zaken gecontroleerd in hoeverre een wijziging van het RvO nodig is voor juridische borging van de nieuwe afspraken.

Uitwerkingen voor het aanpassen van deze instrumenten

1. Ontmoedigen individuele statenleden

Fractievorming vindt plaats in vrijwel alle democratisch gekozen volksvertegenwoordigingen en draagt bij aan effectief bestuur. Om fractievorming te bemoedigen en afsplitsingen te ontmoedigen kan worden bepaald dat afgesplitste leden en/of groepen minder aanspraak maken op (financiële) ondersteuning en minder spreektijd krijgen. Hiermee worden individuele leden ontmoedigd zich af te splitsen en draagt een afgesplitst lid de consequenties van de keuze zich af te splitsen. Hierbij kan ruimte worden gemaakt voor uitzonderingen wanneer niet duidelijk is welk deel van de afsplitsing als de oorspronkelijke fractie kan worden beschouwd. Dit uitgangspunt karakteriseert momenteel de formele omgang met afsplitsingen in Noord-Holland.

Afgesplitste leden krijgen enkel het deel van de subsidie dat per lid wordt toegewezen en maken geen aanspraak op het basisbedrag per fractie. Voor de spreektijden geldt dat afgesplitste leden dat deel krijgen wat zij vertegenwoordigen van de oorspronkelijke fractie, maar geen recht hebben op de minimale basissprekktijd voor kleine oorspronkelijke fracties.

2. Financiële consequenties naar evenredigheid, spreektijd naar gelijkwaardigheid

Met een gelijkwaardigheidsprincipe wordt er vanuit gegaan dat alle statenleden zoveel mogelijk op dezelfde manier hun volksvertegenwoordigende rol in moeten kunnen vullen, ook als leden geen onderdeel meer uitmaken van hun oorspronkelijke fractie. Dit kan betekenen dat afgesplitste leden of groepen/fracties voor wat betreft spreektijd hetzelfde worden behandeld als oorspronkelijke fracties, op basis van het aantal leden van een fractie wordt spreektijd toegekend.

Op dit moment zijn er geen provincies waarin een afgesplitste fractie een gelijke basisvergoeding krijgen aan oorspronkelijke fracties. In het overgrote deel van andere provincies wordt na een splitsing het resterende deel van de oorspronkelijke maximum financiële vergoeding (basisvergoeding + deel per fractielid) naar rato van het aantal leden en de nog resterende periode binnen het jaar verdeeld over de afsplitsing

en de oorspronkelijke fracties¹. Met deze variant dragen de oorspronkelijke fractie en het afgesplitste lid/groep gezamenlijk de financiële consequenties voor de splitsing. Afgesplitste fracties worden bij deze variant bij de verdeling van spreektijd gelijk behandeld als de oorspronkelijke fractie, de spreektijd wordt naar rato verdeeld over de oorspronkelijke fractie en de afsplitsing.

3. Consequenties voor oorspronkelijke fractie en afgesplitst lid

Zoals in de bovenstaande variant om wordt gegaan met de fractievergoedingen na afsplitsing, zo zou ook om kunnen worden gegaan met de spreektijd. Daarbij krijgt het afgesplitste deel van de oorspronkelijke fractie naar rato van het aantal leden een deel van de spreektijd van de oorspronkelijke fractie. Dit is ook hoe er op dit moment in Noord-Holland met afsplitsingen om wordt gegaan in de spreektijdregeling. Het verschil met de huidige regels zou bij deze variant dus zitten in het aanpassen van de manier waarop met afsplitsingen om wordt gegaan in de 'verordening van Provinciale Staten van Noord-Holland houdende regels omtrent subsidies en fractiebijdragen'.

Een andere variant voor de verdeling van de spreektijd kan zijn dat ook voor een afgesplitste fractie tenminste de basisspreektijd voor een vergadering geldt, zoals dit ook voor kleine oorspronkelijke fracties in de Noord-Hollandse spreektijdregelingen is opgenomen

Overwegingen

- Het effect van de verschillende uitwerkingsrichtingen op de mate waarin er afgesplitst wordt van een fractie is onduidelijk. Wel is bij de griffie bekend dat met de huidige afspraken fractiesplitsing in het verleden is voorkomen vanwege de consequenties van een afsplitsing. Afsplitsingen vinden veelal plaats na intern conflict, bij een te hoog oplopend conflict zal verandering omtrent de regels de uitkomst van zo'n conflict waarschijnlijk niet veranderen en leiden tot een afsplitsing.

¹ Voorbeelden: [Verordening van Provinciale Staten van de provincie Groningen houdende regels omtrent fractievergoedingen](#)
[Fractiekostenverordening 2016 provincie Groningen \(overheid.nl\)](#)

[Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning provincie Overijssel 2021 \(overheid.nl\)](#)

[Verordening van Provinciale Staten van de provincie Gelderland houdende regels omtrent ambtelijke bijstand en fractieondersteuning \(Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2003\) \(overheid.nl\)](#)

- Grondwettelijk is er geen onderscheid tussen volksvertegenwoordigers die lid zijn van een oorspronkelijke fractie of andere volksvertegenwoordigers.
- Verreweg de meeste provincies kiezen ervoor de fractiebudgetten (inclusief basisbedrag per fractie) na een afsplitsing naar evenredigheid te verdelen onder het afgesplitste deel en de oorspronkelijke fractie. De huidige aanpak van Noord-Holland hierin is vrij uniek. Voor wat betreft de spreektijd zijn er tal van smaken, omdat er veel verschillende modellen (of geen model) voor het verdelen van spreektijd worden gehanteerd in de verschillende provincies.

Keuze uitwerkingsrichtingen

Het presidium kan op basis van de beschrijvingen van de uitwerking van de mogelijke aanpassingen van de regelgeving een keuze maken uit een aantal uitwerkingsrichtingen:

- A. Geen aanpassingen. De verdeling van de subsidie voor fractieondersteuning blijft gehandhaafd. Het basisbedrag blijft bij de oorspronkelijke fractie, het bedrag per lid gaat mee met de afgesplitste leden. De spreektijd wordt naar rato verdeeld onder de oorspronkelijke fractie en de afsplitsing, waarbij afsplitsingen tenminste de helft van de spreektijd van een oorspronkelijke eenpersoonsfractie krijgt.
- B. Verdeling Fractiesubsidie en spreektijd naar evenredigheid. De financiële consequenties voor de verdeling van de beschikbare subsidie wordt evenredig en naar rato verdeeld over de oorspronkelijke fractie en de afsplitsing. Daarmee gaat ook een deel van het basisbedrag per fractie mee naar de afsplitsing. De spreektijd wordt naar rato verdeeld onder de oorspronkelijke fractie en de afsplitsing, waarbij afsplitsingen tenminste de helft van de spreektijd van een oorspronkelijke eenpersoonsfractie krijgt.
- C. Verdeling Fractiesubsidie naar evenredigheid en spreektijd voor afsplitsing naar gelijkwaardigheid aan andere fracties. De financiële consequenties voor de verdeling van de beschikbare subsidie wordt evenredig en naar rato verdeeld over de oorspronkelijke fractie en de afsplitsing. Daarmee gaat ook een deel van het basisbedrag per fractie mee naar de afsplitsing. Voor een afgesplitste fractie gelden dezelfde regels voor spreektijd als voor oorspronkelijke fracties. Spreektijd wordt verdeeld op basis van aantal zetels, met een minimale basissprekktijd voor kleinere fracties.

- D. Financiële consequenties voor afsplitsing en spreektijd voor afsplitsing naar gelijkwaardigheid aan andere fracties. De verdeling van de subsidie voor fractieondersteuning blijft gehandhaafd. Het basisbedrag blijft bij de oorspronkelijke fractie, het bedrag per lid gaat mee met de afgesplitste leden. Voor een afgesplitste fractie gelden dezelfde regels voor spreektijd als voor oorspronkelijke fracties. Spreektijd wordt verdeeld op basis van aantal zetels, met een minimale basissprekktijd voor kleinere fracties.

Op basis van de gekozen uitwerkingsrichting kan de verordening van Provinciale Staten van Noord-Holland houdende regels omtrent subsidies en fractiebijdragen en/of de spreektijdregelingen voor PS en Statencommissies worden aangepast en aan PS worden voorgelegd.